

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง

อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

People's Participation in Waeng Nang Municipality Community Development

Mueang Maha Sarakham District, Maha Sarakham Province

พระพนมพร กลยานธมโม (จันทะจิต)

พระครูสุตวรธรรมกิจ

สยามพร พันธุ์ไชย

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phra Phanomphon Kalyanadhammo (Chantachit)

Phrakhrusutaworathammakit

Siamporn Phanthachai

RoiEt Buddhist college, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: 6417204012@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ: 7 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 20 กันยายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 23 กันยายน 2567

Received: September 7, 2024; Revised: September 20, 2024; Accepted: September 23, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. ศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.856 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 374 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และ 3. ผลการ

วิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารปกครองในระดับท้องถิ่นโดยปรับมุมมองจาก “ลูกค้ำ” เป็น “พลเมือง” ซึ่งตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่ประชาชนต้องกระทำต่อสังคมซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญของการบริหารปกครอง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; ประชาชน; การพัฒนาชุมชน

Abstract

This research aimed to 1. Study the level of public participation in the development of Waeng Nang Subdistrict Municipality, Mueang District, Maha Sarakham Province, 2. Compare public participation in the development of Waeng Nang Subdistrict Municipality, Mueang District, Maha Sarakham Province classified by personal factors, and 3. Study the guidelines for developing public participation in the development of Waeng Nang Subdistrict Municipality, Mueang District, Maha Sarakham Province. Mixed-method research was conducted. The quantitative research used a questionnaire with a reliability value of 0.856 for the entire questionnaire. The sample consisted of 374 people aged 18 and over who were eligible to vote in Waeng Nang Subdistrict Municipality, Mueang District, Maha Sarakham Province. The data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test, and F-test using the one-way analysis of variance. The qualitative research used in-depth interviews with 12 key informants and descriptive content analysis.

From the study, the following results were found: 1. The participation of the people in the development of the Waeng Nang Subdistrict Municipality, Mueang District, Maha Sarakham Province, overall is at a high level ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.42). When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects. 2. The results of the comparison of public participation in community development of Waeng Nang Subdistrict Municipality, Mueang District, Maha Sarakham Province, classified by gender, showed no difference overall. Therefore, the hypothesis was rejected. When considering each aspect, it was found that people of different genders had no difference in public participation in community development of Waeng Nang Subdistrict Municipality in all aspects. Therefore, the research hypothesis was rejected. And 3. The results of the analysis of the development guidelines for public participation in community development of Waeng Nang Subdistrict Municipality,

Mueang District, Maha Sarakham Province found that local government administration by adjusting the perspective from “customer” to “citizen” who is aware of the rights, freedoms, and duties that people must perform towards society, which are important foundations of governance and public participation in local development.

Keywords: Participation; People; Community Development

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยเป็นรูปแบบการจัดการปกครองที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย โดยรัฐบาลได้กระจายอำนาจการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในหลากหลายรูปแบบ เช่น การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ ซึ่งถือเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้พวกเขามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมสาธารณะของท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นอาจได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรือได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ซึ่งสภาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน (โกวิทย์ พวงงาม, 2544) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหว การให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งในขั้นตอนการเริ่มนโยบาย การวางแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ไปจนถึงการปฏิบัติงาน การติดตาม และการประเมินผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ (เจมส์ แอล. เครย์ตัน, 2551) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการต่าง ๆ ของชุมชนนั้นเป็นทั้งวิธีการและจุดของการพัฒนาชนบทเพราะจุดหมายของการพัฒนาชนบท คือ ความสามารถในการพึ่งตนเองของชนบทในการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่ การจะบรรลุจุดหมายดังกล่าวได้ประชาชนต้องเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ที่ดีนั้นเกิดจากการมีส่วนร่วม (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2550) ฉะนั้น การมีส่วนร่วม หมายถึงการที่บุคคลแสดงความคิดเห็นหรือเกี่ยวข้องกับประเด็นใดประเด็นหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมโดยตรงหรือแสดงออกอย่างจริงจัง การแสดงทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ หรือความห่วงใยก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมแล้ว ในบริบทของชุมชน การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่รวบรวมความห่วงกังวล ความต้องการ และค่านิยมของสาธารณชนเข้าไปในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐและเอกชน กระบวนการนี้เป็นการสื่อสารสองทางที่มีปฏิสัมพันธ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ, 2554) ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งหมด 20 ฉบับ โดยทุกฉบับมีหลักการร่วมกันคือประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด หรืออำนาจอธิปไตย แม้ว่าประชาชนไทยในอดีตจะไม่ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากเท่าที่ควร แต่เมื่อกระแสประชาธิปไตยจากทั่วโลกได้เข้าสู่ประเทศไทย ก็ทำให้ประชาชนเริ่ม

ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของตนเอง และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการปฏิรูประบบการเมืองไทยอย่างชัดเจน เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หรือ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก (สถาบันพระปกเกล้า, 2564)

เทศบาลเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นรากฐานของการปกครองประเทศและมีความใกล้ชิดกับประชาชน การบริหารงานเทศบาลให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญดังนี้ 1) ศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน 2) การร่วมมือกันดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน และ 3) การสร้างการยอมรับในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการบริหารงานเทศบาล ซึ่งสามารถแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตเมื่อระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมจะมีมากขึ้น แต่เมื่อระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้น จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมจะลดลงตามลำดับ โดยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกจัดเรียงจากต่ำสุดไปสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับที่ต่ำสุดและเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีเป้าหมายเพียงเพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเท่านั้น วิธีการที่ใช้ได้แก่ การแถลงข่าว การแจกจ่ายข่าวสาร หรือการจัดนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือเข้ามามีส่วนร่วมใด ๆ ในกระบวนการดังกล่าว

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเป็นขั้นตอนที่สูงกว่าการให้ข้อมูลในระดับแรก โดยผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีและข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการตกลงกันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชนและผู้มีส่วนร่วม เพื่อประเมินถึงผลความก้าวหน้าหรือระบุปัญหาในข้อสงสัยต่าง ๆ เช่นการจัดประชุมร่วมกัน การจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างให้ผู้รับฟังแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับในการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วางแผนโครงการกับประชาชนให้มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนจัดเตรียมโครงการ และผลที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาถึงปัญหาที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนมีข้อโต้แย้งมาก

5. ระดับการร่วมปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบโครงการและประชาชนทำงานร่วมกันในการดำเนินโครงการ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของปัญหาที่จะลงประชามติและการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร

เกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของปัญหาที่เกิดขึ้น ให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงกันเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ซึ่งรัฐบาลต้องปฏิบัติ และบังคับตามผลของการลงประชามติ สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดว่าผลของการประชามติอาจมีทั้งแบบที่ถือเป็นข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (บรรศักดิ์ อวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2548)

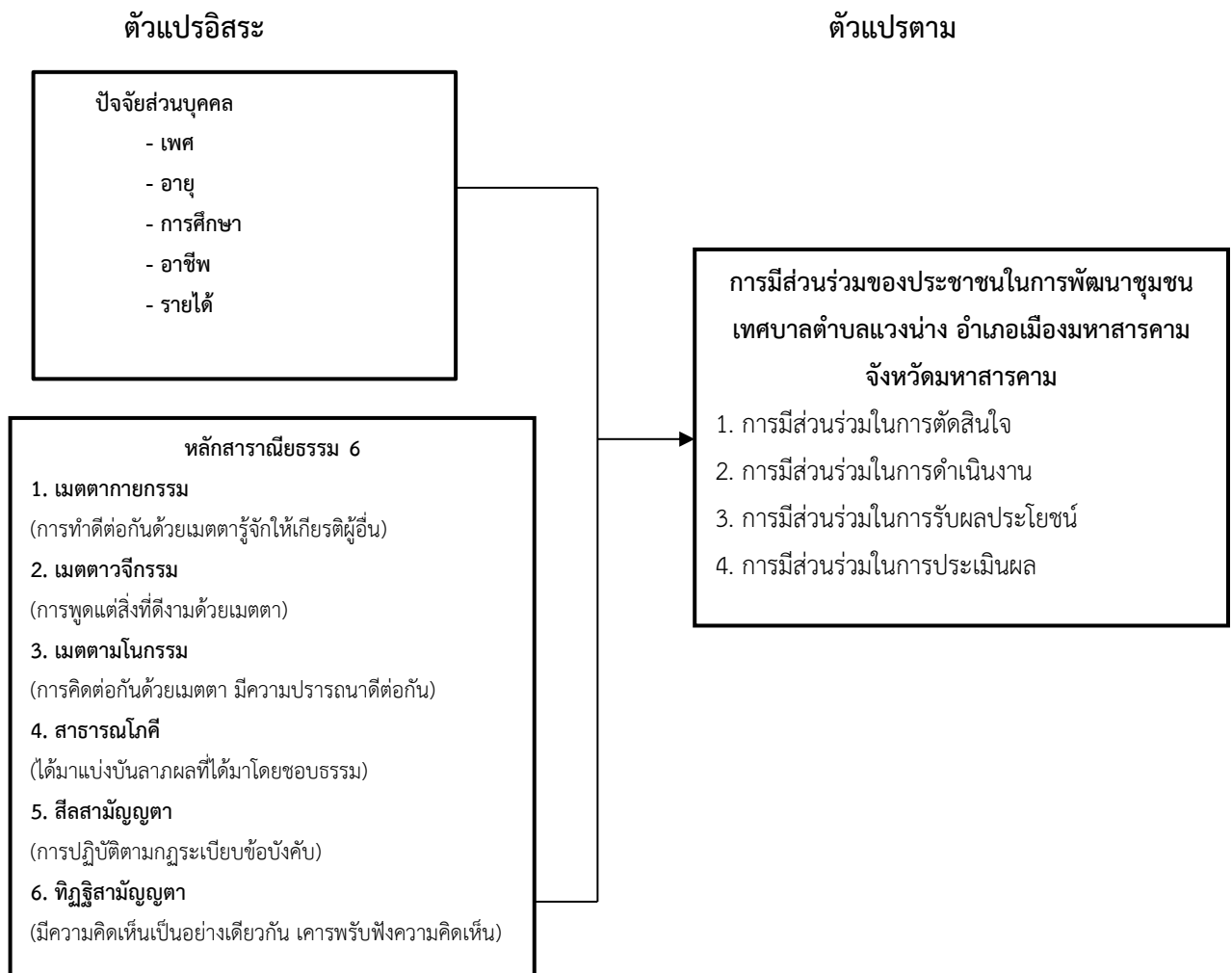
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาว่า ประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ในด้านต่าง ๆ คือ 1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยภาพรวมและในแต่ละด้านเป็นอย่างไรบ้าง มีปัญหาอุปสรรคและมีข้อเสนอแนะใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลเวียงน้างเกือบทั้งหมดนั้นนับถือพระพุทธศาสนา กอรปกับเป็นผู้วิจัยเป็นพระสงฆ์ที่อยู๋ในพื้นที่จึงอย่งจะนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการเข้ากับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้า อยู่เย็น เป็นสุข ของประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จากการทบทวน แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้รูปแบบแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

วิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งในพื้นที่เทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5,626 คน (สำนักงานเทศบาลตำบลแวงน่าง, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการเลือกประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยใช้สูตรของ (Taro Yamane) (Yamane, 1993) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ที่ 0.05 จำนวน 374 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสอบถาม โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จากนั้นได้จัดทำแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามไปทดลองแจก (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 ชุด เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อผ่านการอนุมัติจึงจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงและแจกจ่ายให้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย สุดท้ายรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการอาศัยในพื้นที่ การวิเคราะห์จะใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นที่มีสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นที่มีตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป หากพบว่ามีค่าความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพิจารณาบริบทและนำเสนอเป็นความเรียงพร้อมตารางแสดงการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถาม

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นข้อความ จากนั้นจำแนกและจัดเรียงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์เนื้อหาของคำให้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ควบคู่กับการพิจารณาบริบทที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.45	0.38	มาก
2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.44	0.42	มาก
3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.47	0.46	มาก
4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.54	0.44	มาก
รวม	3.48	0.42	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.48$ S.D. =0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

2. ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5. ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบล แวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารปกครองในระดับท้องถิ่นโดยปรับมุมมองจาก“ลูกค้ำ” เป็น “พลเมือง” ซึ่งตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่ประชาชนต้องกระทำต่อสังคมซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญของการบริหารปกครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นตอนการให้ข้อมูลข่าวสาร ขั้นรับฟังความคิดเห็น ขั้นเข้ามามีบทบาท ขั้นสร้างความร่วมมือ และขั้นเสริมอำนาจ ขั้นการส่งเสริมและสนับสนุนดำเนินการควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ให้ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยลดบทบาทของภาครัฐลงให้ภาคประชาชนเป็นตัวแสดงหลัก ภาครัฐเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการประสานงานร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยผ่านกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานทางปกครอง ที่เหมาะสมในการจัดรูปแบบตามแนวคิดการบริหารปกครอง เมื่อการพัฒนาชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นควรน้อมนำเอาหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการร่วมด้วยเนื่องจากประเทศไทยนั้น ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ พระสงฆ์ยังคงเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนอยู่นั่นเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

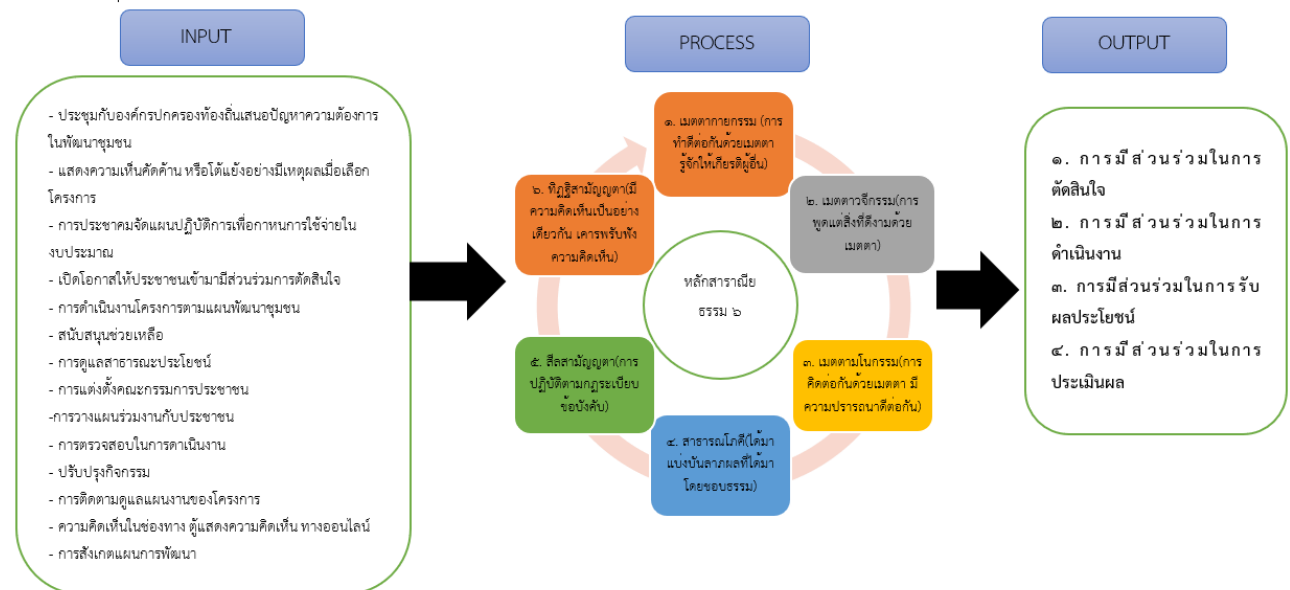
ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามนั้น มีความเป็นผู้ที่มีความตั้งใจร่วมไม่ร่วมมือในการที่จะร่วมการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างดี มีความเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเข้าไปมีส่วนสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลอันประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านจิตใจและอารมณ์ของ

บุคคลหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุเร้าใจให้หน่วยงานมีการให้ดำเนินการเรื่องใดๆเพื่อ บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าว อันประกอบด้วย การที่ ประชาชนมีส่วนร่วมการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วม ในการประเมินผลด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานเรศ โฆสภิตติโก (ฤทธิ เดช) (2557) ได้ศึกษาวิจัย “การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า 1) การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนมีความคิดเห็น ด้าน การพัฒนาสังคม และด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาสังคม ส่วนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ อยู่ในระดับเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของเทศบาล ตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชากรมีเพศ อายุ สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มี ความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ประชากรที่มีระดับการศึกษาและอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธ บูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตนอำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 1.05 3) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรี รัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ด้านการพัฒนาสังคม สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาและด้าน วิชาชีพยังไม่มีในท้องถิ่น ประชาชนในชุมชนไม่มีกิจกรรมร่วมกันด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีผู้ให้ ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมที่ทำให้เกษตรกรประหยัดค่าใช้จ่ายหรือทำผลผลิตให้ได้มากขึ้น มีการละเลยต่อความ เป็นอยู่ของชุมชนด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม พบว่า ขาดการดูแล และเอาใจใส่ โดยเฉพาะฝุ่นละออง และการ จัดการด้านขยะมูลฝอยระบบระบายน้ำต่างๆ ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ ระบายน้ำไม่ทันท่วงที ทำให้มีน้ำขัง และ ในชุมชนส่วนข้อเสนอแนะ ผู้บริหารเทศบาลควรมีการพัฒนาแบบโครงสร้างในการพัฒนา เพื่อให้มีความ ทัวถึงทุกชุมชน และควรมีเครื่องมือในการพัฒนาที่ทันสมัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป พร้อมทั้งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พระเฉลิมวุฒิ จิตตสวโร (น้อยโถม) (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า การ มีส่วนร่วมของประชาชนในบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัด นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ประชาชนต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอ แก้งสนามนาง จังหวัด นครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีอายุ ระดับ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มี ความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึง ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชน ที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัย

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบล แวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ย่อมมีความคิดเห็นต่อการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกันแต่ประการใด และหากพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละด้านความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจจา โพแดน (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล พบว่า ผู้นำชุมชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลลาดยาว ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้นำชุมชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว แตกต่างกัน 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนา ท้องถิ่นเพื่อบรรจุ เข้างบประมาณรายจ่ายเป็นส่วนน้อย ซึ่งเทศบาลขาดการสอบถามปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของชุมชน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณานวีน) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพและระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ในขณะที่ประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยดังกล่าว

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัยสังเคราะห์

จากแผนภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นประกอบไปด้วย 4 ด้านที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนเข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน แล้วจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือกโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน จากนั้นจัดให้มีการประชุมให้ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนเพื่อแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดการใช้จ่ายในงบประมาณประจำปีต่อไป

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินงานของเทศบาล รวมถึงดูแลสาธารณประโยชน์ของชุมชน นอกจากนี้ ประชาชนยังมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นการกระทำ ประชาชนจะรับรู้ปัญหาได้อย่างชัดเจนและให้ความร่วมมือในการทำงาน รวมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. **ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร ขั้นรับฟังความคิดเห็น ขั้นเข้ามามีบทบาท ขั้นสร้างความร่วมมือ และขั้นเสริมอำนาจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

4. **ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล** ประชาชนมีบทบาทเป็นกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนของ อบต. มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชนในงานพัฒนาชุมชน ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับชุมชน และมีส่วนร่วมในการติดตามดูแลและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน โดย อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์ รวมถึงสมบัติและทรัพยากรในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

1.2 ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมด้านอื่นๆเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติมอีก

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของชุมชนใกล้เคียงอื่นๆต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิจจา โพแดน.(2557).การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล

ลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

โกวิทย์ พวงงาม. (2544). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

เจมส์ แอล. เครย์ตัน.(2551).คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม, แปลโดย ศ.นพ. วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี.ขอนแก่น:โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.

- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์.(2550).**แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน**.กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ.(2558).**การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ**.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค โซนและการพิมพ์ จำกัด.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณและถวิลวดี บุรีกุล.(2548).**ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)**.กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- พระเฉลิมวุฒิ จิตตสวโร (น้อยโถม).(2562).**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา**.สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธวัชชัย สุนติธมโม (วรรณนาวัน).(2561).**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว**.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานเรศ โสภิตติโก (ฤทธิเดช).(2557).**การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอศรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ**.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า.(ออนไลน์).**การมีส่วนร่วมของประชาชน**.สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2566 จาก <https://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วมของประชาชน>.
- สำนักงานเทศบาลตำบลแวงน่าง. (2566). **สำนักทะเบียนราษฎร**. ออนไลน์, แหล่งที่มา <https://waengnang.go.th/> สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2566
- Yamane. (1993). **Statistic: An Introductory Analysis**. 3rd ed. Time Printers Sdn. Bnd. Singapore.